

TRACTATUS XIII.

DE CENSURIS, AC IRREGULARITA- TE, ALIISQUE POENIS CANONICIS.

Tracatus de Censuris Ecclesiasticis valde utilis est, scilicet necesariorum omnibus, qui sive in Foro Prententia, sive exteriori Ecclesiastico iudicant; eo quod ipsae partim sint Poenae medicinales. Cap. 1. de Sentent. excom. in 6. partim pertineant ad Nervum Ecclesiastice disciplinae nunquam disrumpendum. c. Cum inter. de Consuetud. Quia vero Censura sub Poenis Canoniciis, tanquam species sub genere continentur, breviter etiam de his agendum, ita tamen, ut materia Irregularitatum exactius declaretur.

DISTINCTIO I.

De Censuris, & Poenis Canoniciis in genere.

QUESTIONES.

Quid & quotuplex sit Censura Ecclesiastica?

SUMMARIUM.

- 1 Utilitas hujus Tractatus.
- 2 Censura generativa.
- 3 Censura Ecclesiastica, quid?
- 4 Est pena spiritualis.
- 5 Ac medicinalis.
- 6 Declaratnus alii ejus particula.
- (a) Juxta dicenda Dist. 3. n. 24. & seqq.
- 7 Censura Ecclesiastica, quor?

Censura apud Romanos significabat tum Officium Censoris, tum sententiam ejusdem Censoris, mores corridentes, aut poenam decernentes. Unde occasio huius posterioris acceptio nesciunt, quod censura significet correctionem quandam, & punitionem, juxta illud Iustiniani, Savaria 2. de Latoria Carentis: Dat veniam corris, vexat censura columbas. In pro-

posito tamen nomine Censura intelligimus foliam Ecclesiasticam, de qua loquendo, sic

- 2 CONCL. I. Censura Ecclesiastica est poena spiritualis, ac medicinalis, pro culpa infraicta, privans sive aliquorum spirituum bonorum, per Ecclesiasticam potestatem imposita, ut Fidelis a contumacia defiat. Ita in re communis, & patet explicando singulas particulas.
- 4 Dicitur, pena spiritualis. Tum ad differenter peccatum corporalium; si quidem Censura Ecclesiastica non verantur principaliiter circa privationem bonorum temporalium, aut afflictionem corporis: quamvis per accidentem, & secundario, nonnunquam hec sequatur ex illa. Tum quia poena spiritualis latuit, quam censura: unde haec particula ita loco generis, extera vero habent rationem differentiam.

5. Dicitur ulterius, ac medicinalis. Quia Censura Ecclesiastica proprie non est poena vindicativa fecularis sive patrum, sed potius est pena medicinalis, intendens futuram correctionem delinquentis contumaciam. arg. 1. de sent. excom. in 6. ibi: Cum medicinalis sit excommunicatio, non mortalit, di-
sciplina non eradicant; dum tamen is, in quem lata fuerit, non contemnatur.

QUEST. II. Quid & quotuplex sit Censura Ecclesiastica. 487

sciplinam non eradicant; dum tamen is, in quem lata fuerit, non contemnatur.

6. Additur, pro culpa infraicta. Quia Centuria Ecclesiastica non indigetur, nisi ob culpam, per quod differunt ab irregularitate, quae quandoque incurritur absque illa culpa, ex mero defectu aliquo. (a) Et additur rursum, privatis sive aliquorum spirituum bonorum spiritualium, qualia sunt administratio, vel receptione Sacramentorum, Suffragia Ecclesiastica, Sacrificium Missae, &c. hujusmodi.

Dicitur tandem, per Ecclesiasticam potestatem imposita, quia potestas ferendi Centuria convenit soli Ecclesiastica, cui dicta potestas competit Jure Divino; prout habetur Mart. cap. 16. & 18. quamvis instituta, atque impavidum Centuriarum, sit de Jure humano Ecclesiastico.

7. CONCL. II. Censura Ecclesiastica sunt tantum tres, videlicet Excommunicatione, Suspensio, & Interdictum: Ita omnes Doctores, & habent clare. Quarenti de Verb. signis, ubi Pontifex interrogatus, quid per Centuram Ecclesiastica debet intelligi? Respondebat, quod per eam non solum interdicti, sed suspensio, ex communicatione sententia levata intelligi. Unde patet, has tres esse Censuras Ecclesiasticas, & quidem solas.

QUESTIONES.

Ob quam causam Censura ferri possunt?

SUMMA RIUM.

8 Excommunicationis, aut alia Censura, feritur ob solum peccatum mortale.

9 Demissio Excommunicationis minoris.

10 Ad suspensio levius.

11 Peccatum illud debet esse exterrum.

(c) Tract. 2. Dist. 1. n. 46. & Tr.

4. Dist. 4. n. 26.

12 Ad in se generi complectum.

13 Et quod habeat annexam contumaciem, sive inobedientiam delinqutientem.

14 Quomodo etiam ob alias causas, quis excommunicari posse?

15 Qualis contumacia requiratur & sufficiat?

16 Corollarium.

17 Censura proprie non infligitur ob peccatum mere præteritum.

18 An possit imponi Suspensio v. gr. per modum pena?

19 Censura ipso Jure decretis non requirit ullam monitionem; Bona tamen, si ei feratur ab homine.

20 Censura, an possit infligi ob peccatum alterius? Afirmatur de interdicto;

21 Negatur de Excommunicatione. Tota Communia non debet excommunicari, quomodo?

22 Disparitas inter Interdictum, & Excommunicationem.

Excommunicatione papa gravissima.

23 Probatur responso ex Jure.

24 An, si excommunicetur tota Communia, tenet Excommunicatione?

25 Suspensio non incurritur, nisi ob propriam culpam.

26 Disparitas inter hanc, & Interdictum.

8. CONCL. I. Ob solum peccatum mortale, exterrum, & in suo genere complectum, potest infligi Excommunicatione major, vel alia Centuria Ecclesiastica gravis. Ita Doctores passim. Ratio prima partis est: quia pena, ut sit iusta, debet commutari culpe, sive eam non excedere: Excommunicatione major autem est gravissima pena; ergo etiam gravem, seu mortalem culpam requirit.

9. Dicitur notanter, Excommunicatione major. Siquidem, ut notat Reginaldus lib. 32. n. 147. cum communis Excommunicatione minor potest imponi non solum ob peccatum mortale, sed etiam ob veniale, nempe ob communicationem cum excommunicato vitando in alioquo, mensa, aliisque commerciis humanis, in quibus non reveritur notabilis irreverentia Dei, vel lascivus sive, aut Proximi. Et ratio est: quia effectus Excommunicationis minoris non est adeo gravis, cum privet solum participationem, seu receptione Sacramentorum, que non quovis tempore est necessaria.

10. Et additur, vel alia censura Ecclesiastica gravis. Siquidem nihil prohibet, quin propter leven, sive venialeculam culpam, quandoque imponatur suspensio levius, v.g. suspensio ab uno actu electionis, aut Missa celebranda per unum vel alterum diem; prout nota Pirihug tit. de sententia excomm. n. 207. Layman lib. 1. tract. 5. part. 3. n. 2. Suarez, Navarrus, & alii.

11. Altera pars Conclusionis, quod ob solum peccatum exterrum incurritur Centuria, ex eo suadetur: quia Ecclesia non iudicat de occulis. Et hinc alibi (c) jam dictum est cum communis, licet hereticis ipso jure incurritur excommunicationem & nihilominus eum, qui heretis solo animo foveat, excommunicationem non incurrit,

Hh 4 prius.

principiū verbo velopere extēno eam sufficiētē mānūlētā.

12. Ultimā rāndē partis, quod peccatum in suo genere debet eis completum, ratiōnes s̄t quā leges p̄males sunt strīcte interpretandō. v. c. *Colin de Reg. Jur. in 6.* Similique arum verba accipientia cum effectu ang. *c. Haec autem verba de Pen. diff. 1.* Hinc, qui conatus fuit percutere Clericūm, sed erravit, aut impeditus fuit, non incurrit peccatum excommunicationis latam in Percusōnes Clericorum. Similiter, quamvis dicta excommunicatio fit statuta etiam in mānūlētā, vel consulfentes percusōne Clericorum, ea tamen ab ipsiis non incurrit, nisi peccatum Clerici actualiter sit facta; & idem dicendum de filiib⁹.

13. CONCL. II. Non ob quodlibet peccatum mortale potest fieri Excommunicatio, aut alia proprie Censura Ecclesiastica, sed requirunt ulterius, ut peccatum illud habeat annexam inobedientiam, & contumaciam delinqūtentis, per quam Reus Ecclesie monitūs, ac praeципitis authoritatem spemere censuratur. Ita Narrat. 27. *Mos. n. 8. Samm. diff. 1. de Censuris q. 3. n. 12.* Abbas, & alii. Et hoc colligunt ex Scriptura: nam *Mos. 18. dicitur.* Si Ecclesia non audierit (id est, si ei obediens non fuerit) si ibi fuerit. *Ethicus & Publicanus* 2. id est, tamquam exclusus ex gremio Ecclesie. Idem delimitur ex definitione Censura ut sic, qua dicitur, Censuramē infundā, ut Fidelis a contumacia defūtetur; & hinc censura Ecclesiastica censetur esse pena medicinalis.

14. Nec dicit oblat, quod quis non solum ob contumaciam, sed ob alias quoque causas excommunicari posſit, propter defūtū ex censurā. Quia sententia de Appell. ibi. *Sane si quis pro contumacia, vel alijs qualibet censis, interdicto excommunicari tenetur apertius.* Rep. quippe cum Abb. ad cit. e. n. o. ad excommunicacionem semper requiri contumaciam, quia sit causa immediata excommunicacionis, sive praecepsit delictum, five non. Et hoc ultimum idcirco additur, quia potest in aliquem interdicto, vel excommunicacionis sententiā profiteri pro contumacia tantum, quia ceteris causis bare nobis iuri, sex. cl. e. Ex parte, §. 1. de verb. sign. Quod si vero aliud delictum praecepsit, ac proinde excommunicacionis sententia profiterat non tantum propter contumaciam, sed etiam pro illa causa alia, si pro delicto s. tunc illud erit causa excommunicacionis non immediata, sed medietas.

15. Nihilominus id, quod dicitur, ad incurramē Censuram requiri ex parte delinqūtentis contumaciam, non sic intelligendum est, quia requiratur contumacia, atque contemptus formalis; sufficit enim inobedientia generalis, & contemptus interpretativus; in hoc consistens, quod quis sciens quidpiam ab Ecclesia esse prohibitum sub Censura, nihilominus illud facere non reatur. Unde *Ita Thomas part. 3. Suppl. q. 22. art. 5.*

16. Infurter I. Excommunicationem, aut aliam Censuram, nunquam iacurri ob peccatum solo Jure naturali, aut Divino prohibitus, nam ulterius requiritur praeceptum Ecclesie, sub Censura quidpiam praecepit, aut prohibiens, quod Reus transgredi contumaciam spernatur.

17. Infurter II. Censuram proprie dictam non est infligendam ob peccatum mere præteritum; id est, quod penitus cessavit, & nullam praefuisse inobedientiam ac contumaciam adjunctam habet. Ratio est: Tum quia Reus alioquin non posset dici contumax, tum quia Censura proprie dicta, non est solum posse seu vindicare, sed immul medicina, ut Fidelis a contumacia defūtetur, & inobedientia & contumacia non recipiat præterita, que jam non sunt in potestate hominis, propter solum peccatum præteritum, nequit Censura proprie dicta infligi.

18. Dicitur notanter, *Censura proprie dicta.* Quia propter peccatum præteritum potest quidem imponi pena, v. g. privatio Officii, vel Beneficii, immo & Spenſio ferri potest ob eum patre præteritum, atque per modum pena. In notat Abbas in cap. *Reprehensionibus* nn. 3. de Appell. & Layman tral. 5. p. 3. c. 3. n. 3. Verum hujusmodi Spenſio, seu pena, non est Censura proprie dicta; cum non inferatur per modum medicina ad avertendum hominem a peccato: sed est mera pena spiritualis, vindicativa peccati iuri facta, cum tantum imponatur in peccatum admisiti feceris. Basilius *Confessio n. 15.* & alii psalmi.

19. CONCL. III. Quanvis, si ipso iure

ut censurandus habeat sufficiens tempus ad exhibendam emendationem, vel praefandam satisfactionem, aut proponendam suam defensionem, aliquoquin solum iniusta, sed etiam irita foret Censura: licet aliquando, si necessitas facti huicdat, posfit una etiam admonitio peremptori sufficer. Ita habetur exp̄s. c. *Statuum;* & c. *Constituōem de Sentent. excommunic. in 6.* cum concordantius, est quod communis Doctrinam.

20. Quare, an posſit infiri Censura Ecclesiastica ob peccatum alterius? Rep. I. Loquendo est interdicto, tententiam afflictivam esse tenendam. Sic quippe propter peccatum Regis potest interdicti totum Regnum, arg. c. *Non s̄t nobis Sponsibus.* Et pro peccatis Episcopi terri ipsi subiecta, c. *Sane 2. de Officio delegati.* Et proper delictum Domini, vel Rechoris, Civitas, c. *si sententia de sent. excommunic. in 6.* Et Monasteriorum ob peccatum Pragali contumaciam, c. *Causa dilectionis de Religiosis dominib⁹* & nota Fagnanus cap. *Responso*, na. 42. de *sentent. excommunic.* Et sic quandoque puniuntur aliqui, qui non peccaverant, vel potius in suis Subditis Superioribus, ut publica coercitione confusi cito resplicant, argue a sua defensit contumacia: præterit, cum pena Interdicti non tam malitia bonus prius, sicut excommunicatio major.

21. Rep. II. Excommunicatio major ob peccatum alienum non incurrit: ac proinde, ne innocentes cum nocentibus pena ad gravi involvuntur, simili & collective excommunicari non debet tota aliqua Communitas, five Collegium, aut Civitas; quamvis singuli, adeoque etiam omnes distributive, qui de tali Communiteate nocentes repurinent, excommunicari valeant. Ita D. Thomas part. 3. *Suppl. q. 22. art. 5.* Tannerus tom. 4. dif. 6. q. 10. dub. 3. num. 42. Layman, Piring, & alii communiter. Ratio est: quia Excommunicatio major non est infligenda, nisi propter peccatum mortale, peccatum vero cum conflitat in actu, non est Communitas, sed singularium personarum. Accedit, quod in Communicante plerisque solent esse aliqui innoxii, & non confessientes peccato aliorum: ac qui resum non est, ut condamnetur iustus cum iniquo, præterit pena tam gravis, qualis est Excommunicatio major.

22. Nec oblat, quod sententia sit in Interdicto. Negatur enim partas: siquidem interdictum non est tam gravis pena, neque tam multis privat bonis, sicut Excommunicatio major: haec enim est separatio non solum a Divinis, sed etiam a communione Fidei, atque ideo pena gravissima: sive, ut loquitur D. Augustinus, relatus cap. *Corrigantur* 24. quest. 3. *qua pena in Ecclesia nullam major est.* Quare ad hanc devenientium non est, nisi magna adhibita circumflexione, & postquam pravissim monitetur, ac plerisque alii levioribus penis & Censuris, nihil obvenit potius ut recte monet Concilium Tridentinum Sess. 25. cap. 3. de *Reform. iuncto can. Ecc. autem 24. q. 3.* Quinimo, cum ipsa sit medicinalis, neque tunc ad eam devenientium est, nisi apparet spes aliqua fructus, vel ad ipsum Reum demandandum, vel faltem ad bonum publicum promovendum. Layman loc. cit. part. 2. c. 1. n. 6.

23. Ceterum, quod unus non sit excommunicandus propter peccatum alterius, ut pro filio pro delicto parentis, ad longum resolvit D. Augustinus Epist. 74. ad Auxiliū Episcopum, ac retetur cap. si habet 24. q. 3.

Quod autem tota Communitas aliqua (intellige, simili & collective) scens, diffributive, dummodo omnes finit Rei) excommunicanda non sit, statutur c. *Romanā de Sentent. excommunic. in 6.* ibi: *In Universitatē, vel Collegium proferri excommunicatio sententiam, penitus prohibemus, volentes animarum præcūlissimum evitare, quod exinde sequitur; cum nonnugquam contingat immosias huiusmodi sententia iuris: sed in illos ducentarū de Collige, vel Universitate, quocūdlibet esse constituit, promulgetur.*

24. Utrum autem, si dictis non obstantibus excommunicetur tota Communitas, tentativa excommunicatio validā sit, nec ad longum disputat Fagnanus cap. *Responso*, nam. 88. de *sentent. excommunic.* Et quamvis non pauci Doctores ceſtent, ipsam esse invalidam, ponderando dictiōnem illam, *penitus prohibemus:* nihilominus idem Fagnanus nn. 102. tener contrarium, affectans cum *Glossa in cit. cap. Romanā.* V. *penitus,* & alii, quod si sententia excommunicatio lata sit in Communiteate, non obstante, quod fuerit illicite latit, & hac ratione iniusta, adhuc bone tenet, & ligat singulos de tali Communitate dol capaces. Tum, quia Pontifex prohibet quidem ejusmodi ferri sententiam, sed hanc non irritavit. Tum quia, ut dicitur c. ad Apofoliticam de Regularibus, *Multa prohibentur, quae si ultra fuerint, obvincentur.*

490 Tract. XIII. De Censuris, ac Irregularitate &c. Dist. I.

20. *Sententia* firmatur. Accedit, quod sententia *probatur*, *fusca iusta*, *fusca iniusta* fuerit, *timentia* sit, c. *Sententia*. 11. q. 3.

21. *Relp. III.* Sufpenso accepta non incurrit, nisi ob culpam propriam. Ita *Navarrus* cap. 27. *Manual.* n. 165. *Layman lib.* 1. *Tract.* 5. *part.* 3. *cap.* 3. n. 1. *Suarez*, & alii. Ratio est: quia *Sufpensio* est proprie dicta poena, quippe directe cuiquam admensum Ecclesiastice potestatis: atque poena talis non incurrit cum culpa propria; Quinquo *peccata* sunt aut *horae revere debent*, prout habetur. *C. Quos videt de his qua sunt a majori et part. Capit.*

22. Nec urget, si *facta* instantia de interdicto. Nam neque interdictum personalis leti incurri, nisi ob peccatum proprium. Et quamvis interdictum locale etiam affrigat innocentes, id tamen fit *duntaxat* indirekte, ac quandiu sunt in loco interdicto: nam extra illum possunt interficere Divinis, atque si moriantur, in Loco facio sepeliri. E contra *sufpensis* nullibi potest exercere ultum potestatis Ecclesiastice.

Q U A X T I O III.

4. *An ignorantia, metus, vel aliud quidpiam excusat ab incurrienda Censura?*

S U M M A R I U M .

27. *Ignorantia generalis circa hoc.*

28. *Ignorantia facti excusat a Censura.*

29. *Ignorantia juris etiam excusat a Censura, dummodo non sit crassa.*

30. *Corollarium.*

31. *Ruficii, & konziles simplices, sive per hoc excusantur a Censuris.*

32. *Metus gravis excusat a Censuris.*
(b) *Juxta dictum Tract. 2. Dist. 2. n. 2. & seqq.*

33. *Etiamsi aliis iure natura prohibitus existat.*

34. *Excommunicatio, aut alia Censura fit invalida.*

35. *II. Ob defectum Jurisdictionis, & hoc dupliciter.*

36. *Per appellationem, quando impediatur effectus Censura?*

37. *III. Ob defectum substantialis ordinis Jus diciorum.*

38. *IV. Ob defectum iusta cause, & hoc tripliciter.*

39. *Censura lata contra innocentium, qui*

in Judicio probatur nocens; an sit ferenda?

40. *Quid de Clerico innocentie, & secundum publicas probationes excommunicante?*

41. *Forma absolvendi a Censuris, qua?*

42. *Sufpensio, & Interdictum, quandoque non indigena absolutione.*

43. *Absolutio a Censuris, an possit dati extra Confessionem, aut absenti.*

27. *S*upponendum pro regula generali, cum juxta dicta n. 8. at seqq. & *Dores passim*, ad incurriendam *Cenfuram Ecclesiasticam* requiratur culpa mortalitatis, & talis, qualis ibidem est descripta: quotiescumque aliquis per ignorantiam, inadvertitatem, vel animi paffionem, aut partitatem materis excusat per peccato mortali, cum etiam ab excommunicatione majori & gravi *Sufpensione*, atque *Interdicto* personali fore excusantur. Hoc pronuntiat, quantum attinet ad statum propositum. *Quibuscum, sit*

28. *CONCL. I. Ignorantia facti, qua quis ignorat, factum suum esse tale, quod sub Censura prohibitus excusat est, ab ipsa Censura: hinc, si quis v. percuriat Clericum, quem putat esse Laicum, adeoque invincibiliter ignorat esse Clericum, excusat ab excommunicatione. Ita communis est & habetur c. *verso de sent. excomm. ibi: Si vero aliquis in Clericis usurpavit etiam manus inveterate violentiae, propter hoc non debet excommunicatione notari: dummodo ipsum Clericum efficeretur. Imo in tali causa sufficit ad evitandam Cenfuram ignorantia probabilis, ut explicit *Glossa ibidem*.**

29. *CONCL. II. Ignorantia invincibilis, vel probabilis Juris Ecclesiastici, praecipientis, vel prohibientis, quidpiam sub Censura: imo & sola ignorantia ipsius Censurae, dummodo non sit crassa, seu supina, excusat a Censura incurrienda. Ita Doctores communter: & habetur clare ex c. 2. de *Confess.* in 6. ubi dicitur: Ut animarum periculis obirent, sententia per statuta quorundamque Ordinariorum prolatis ligari notum est ignorantes: idem tamen etiam ignorantia crassa non fuerit, aut supina. Quia decisio cum sit favorabilis, multumque rationabilis, non tantum in Statutis Episcoporum, sed etiam Constitutionibus Pontificis locum habet: nam etiam Papae est Ordinarius, & quidam Ordinarius Ordinariorum.*

30. *Infertur proinde, quod, licet quis*

Quaest. III. An ignorantia, metus, excusat ab Censura Eccl. 491

icit, opus aliquod esse prohibitum, vel precepsum, sive legi naturali, aut Divina, sive Ecclesiastica; si tamen invincibiliter, aut probabilitate ignorat, ipsi esse annexam excommunicationem, aut aliam Cenfuram Ecclesiasticam, hanc ipse non incurrit. Parte hoc tum ex citato texu *Juris Canonici* tum ratio hujus anterior est: quia ad incurriendam Cenfuram requiritur contumacia, & virtualis quidam contemptus, quo quis reculari obedire Legi, sub tali poena, seu Cenfura quidam precipienti: atque is, qui ignorat illam ponam, seu cenfuran, jam non sit taliter contumax: ergo.

31. *Item* idem, *defendendum*, si Praelatus habeat jurisdictionem *sufpensam* per appellationem legitime ab alio interponit, ante sententiam absolute latam, ut si ferat sententiam contra Sempronium, quod nisi intra tot vs. d. dies fatiscerit, noverit esse excommunicatum; & quoniam intertem Sempronius appetet, & ad diem statutum non satisfaciat; nam ipse Cenfuram eismodi non incurrit, & co quod per legitimam appellationem, ante eventum conditions interpositam, impeditur effectus Cenfure sub conditione late, vel ultrem postea primum infigenda, prout habetur c. *Prestres*, 40. *de Appell.* Secus foret, si appellatio primum fieret post latam sententiam Cenfurae in aliquem; nam hujus effectus per appellationem subsequenter non impeditur, neque suspenditur text. clar. c. *Is cui de Sentent. excomm.* in 6.

32. *CONCL. III. Qui ex grati mortis, mutatio, infamie, aut huiusmodi transpreditur legem Ecclesiasticam sub persona Cenfurae impositam, non incurrit anxiamentu Cenfuram. Ita Pirhing, fit. de Sent. excomm. n. 47. Suarez, & alii. Ratio est: quia leges Ecclesiasticae regulariter non obligant cum tanta severitate, ut periculi vita, aut membrorum: (b) Atque lex Cenfuram imponens, est Ecclesiastica: ergo.*

33. *Nec obstat, quod talis non tantum contra legem Ecclesiasticam, sed etiam contra Naturalem, ac Divinam operetur, ac proinde peccet: ut si quis gravem mortis adactus, Matrimonium contrahat, & committat cum confanguineo, vel Moniali. Relp. enim, quoniam talis peccet contra legem Divinam & Naturalem, eo quoniam Matrimonium sit irritum, similique propter nullum metum sit faciemundum peccatum; adhuc tamen cum non incurriere excommunicationem, que ipso iure late est contra taliter contractantes. Clem. vii. de Confess. & Affin. Nam hec iure duntaxat Ecclesiastico, quale in casu tanto metus non obligat, statuta est: inefcis autem prohibetur iure naturali & Divino, quod ex nullo metu licet transgreedi.*

34. *CONCL. IV. Infiper ex triplici capite, post excommunicationem, aut alia Cenfura Ecclesiastica reddi invalida, ita ut nullum producat effectum: videlicet ob de-*

fectum jurisdictionis, ob defectum substantialis ordinis Iudicii, & ob defectum iustitiae cause. Ita Pirhing, l. c. n. 49. & alii communter. Et quidem

35. *I. Cenfura ab homine lata redditur invalida, adeo ut non obliget, ob defectum jurisdictionis in ferente: ut si imponens Cenfuram, vel simpliciter caret jurisdictione eam imponendi, vel ipsam habeat impedimentum per excommunicationem, aut penitentiem. Nam excommunicatum, vel suffensus ab officio, alium excommunicare non potest. c. *Audivimus* 24. q. 1. juncta *Glossa ibidem*.*

36. *Item* idem, si Praelatus habeat jurisdictionem *sufpensam* per appellationem legitime ab alio interponit, ante sententiam absolute latam, ut si ferat sententiam contra Sempronium, quod nisi intra tot vs. d. dies fatiscerit, noverit esse excommunicatum; & quoniam intertem Sempronius appetet, & ad diem statutum non satisfaciat; nam ipse Cenfuram eismodi non incurrit, & co quod per legitimam appellationem, ante eventum conditions interpositam, impeditur effectus Cenfure sub conditione late, vel ultrem postea primum infigenda, prout habetur c. *Prestres*, 40. *de Appell.* Secus foret, si appellatio primum fieret post latam sententiam Cenfurae in aliquem; nam hujus effectus per appellationem subsequenter non impeditur, neque suspenditur text. clar. c. *Is cui de Sentent. excomm.* in 6.

37. *II. Cenfura excommunicationis, aut alia redditur invalida, & nullius roboris, ob defectum substantialis ordinis Iudicii, ut si Judge Cenfuram latum nullam omnino unitem que uidem, primitat admontionem; vel si omittatur citatio Rei, si que ad sui defensionem non admittatur: aut si legitima probatio causa, ob quam Cenfura fertur, desit. Pirhing loc. cit. Suarez, & alii.*

38. *III. Cenfura lata contra innocentium, qui nimino levem, & non commenurata culpare feratur. Porro iustitia causa rurum tripliciter potest defensere. Primo, si nec re ipsa, nec secundum allegata & approbata crimen subfit, ut si quis excommunicetur, quod pauperi elemosynam tribuerit, vel non fecerit id, quod agere illucrum & pravum erat, aut huiusmodi. Cenfura sic lata haud dubie invalida est, cum continet errorum intercalabilem, ut iura loquuntur. Per tuas de Sent. excomm. & c. *Venerabilis* S. Pe-*

5. *Perpet. sed. in 6.* Deinde potest iustitia causa defessa, quando crimen, ab quo Censura fertur, non quidem a parte rei commissum, sed de eo Reus nec est legitime convictus, nec confessus: sic enim causa subfusile solum secundum se, non autem in ordine ad Iudicium, seu Forum externum & consequenter lectione Cenfura, ob id inficta est nulla. Tamen potest deficere causa, si a parte rei causa seu crimen non subfusilat, tamen iuridice contra Reum probatur; tunc enim non causa scilicet Cenfuram, bene tamen presumpta cum Reus res ipsa sit innocens, qui tamen iuridice probatus est nocens. Verum de hoc ultimo causu loquendo, & pro vera eius intelligentia, sit

39. CONCL. V. Censura latia contra innocentem, qui secundum allegata & probata in Iudicio censeretur nocens, eti reipublica in Foro conscientia, non privet eum communibus Ecclesiasticis Suffragis, & aliquid spiritualibus commodis ac facultatibus (vera enim Censura sibi ob defectum causa est nulla) tamen in Foro externo, atque in facta Ecclesia, debet servari, donec vel ab ea quis fuerit absolvitus, vel innocentius ipsius atque erroris Cenfura, publice innotesceret. Ita Covarriavas in e. Almamater part. 1. & 7. n. 5. Navarrus cap. 27. Manual. n. 3. Pithing n. 41. & aliis. Sic quippe habetur: *Siquis a proprio 11. 9. 3. Et S. Gregorius: relatus em. 1. et seq. capl. 11. 9. 3. ait: Sententia posterior, fides iusta, fides iniusta fuerit, timenda est.* Accedit ratio: quia hoc necessiter ad publicam utilitatem atque disciplinam, ipsamque Ecclesie ex officio secundum allegatum & probata judicantis authoritatem tenuendam; cui bono communis merito bonum primum postulati debet. Et certe aliquogun malis locis latia portantur, quaslibet Cenfuram contemendi; cum dicere possint, se coram Deo esse innocentes, quamvis in Foro externo per falsa allegata & probata sint damnati nocentes.

40. Inferunt proinde, quod si Clericus innocens, sed secundum publicas probatores a Iudice excommunicatus, actum sui Ordinis postea exercitat, non contrahat irregularitatem; quia revera excommunicatio non nulla. Si tamen in Iudicio ipse haec de se accusatur, & convincatur, tanquam irregularis Justice condemnatur potest: cum enim in Foro externo censeretur excommunicatus, consequenter etiam irregularis declarari debet, si in tali excommunicatione

celebrata demonstretur. Quod si vero talis censura defuisse pollet, tunc de novo vere excommunicari, propter siam inobedientiam & contumaciam, atque apparentem contemptum Ecclesiasticae poenaefatis.

41. Quares, quemam sit forma ab solvenda Cenfuris? Resp. Nulla determinata forma verborum requiriatur ad tollendas Cenfuram, sed sufficit, ut quibusunque verbis voluntas absolvendi sufficienter significetur. Soler tamen communiter hujusmodi forma observari: *Ab solvo te vinculo excommunicacionis, quam incurris in.* (exprimendo cauera ipsius) & restituo te *fandis Sacramenta, & communioni Fidelium, in Nomine Patris, & Spiritus Sancti.* Supponitur tantum: *Ego te ab solo te vinculo suspensus, quam incurris per nos.* (exprimendo causa) & restituo te *executioni Ordinum, in Nomine Patris.* Et. Quando vero Cenfura est dubia, servetur hac, vel similis forma: *Sciens aliquo vinculo excommunicacionis, suspensus, vel interdicti, ab solvo te ab omni vinculo excommunicacionis, suspensi, & interdicti, in quantum possum, & tu indiges, in Nomine Patris.*

42. Quintino si Suspensus iuit late ad determinatum duxat tempus, v.g. ad unum, aut duos annos, vel usque ad positionem certe conditionis, v.g. dicendo: *Suspenso, donec fecis: tunc elapso illo tempore, vel adimpleta conditione, ipsis praefixa satisfactione, per se ipsam cesset Suspensus, neque opus efficiat formula ab solvitionis, & rei sententia restitutio, arg. c. Quia sapientia electionis, in 6. juncta Glosa ibidem V. Doctor.* Idem secundum de interdicto taliter: *Doctor. Layman est, tract. 5. pars. 4. cap. 5. n. 1.* Ceterum extra hocce calus necesse est, adhiberi veram ab solvitionem a Cenfura, ab habente legitimam facultatem ab solvendam, prout, alias rationes faciendo, claret pateret Decretum Alexandri VII. inter alias Propositiones lequentem, ordine 44. commendantes: *Quod Forum conscientie Reo correto, enique consummatio esset, existimat Cenfura.*

43. Tandem secundum, quod ab solvito a Cenfura ab habente potestate ordinariam, post dictam extra Confessionem Sacramentalem, immo & absentem, ac invito. Dicitur: ab habente potestate ordinariam: nam habens potestatem delegatam ad ab solvendum a Cenfura, debet ab solvere iuxta tenorem sua delegationis, enique formam exacte observare. Sunting. Dist. 1. de Cenfuris, q. 6. & aliis.

QUAE-

vero per sententiam Iudicis secundum Canones; alioquin enim ejusmodi sententia Judicialis non est iusta, nisi infligeretur secundum Canones.

47. Dicitur ulterius, prohibens, *vel natus punitum ab aliquo gradu Ecclesiastico.* Quia peccatum Canonicae a potiori prohibent hominem a susceptione, vel executione Ordinum, & licer quadam earum, ut Excommunicatione, ac Interdictum, privent ultrem quibdam alii bonis spiritualibus, hoc tamen fatus denotatur per appositum 13. Art. e. Et additur, qui alias sibi licet: si enim aliquo talis gradus, vel actus Ecclesiasticus, cuiusnam non licet, jam non est ipsi peccatum, eo privari. Hinc quippe non est peccatum Laico, vel mulieri, quod non possit celebrare Missam, eo quod talis actus a liunde sibi non competit; bene tamen Secordi id foret penale.

48. CONCL. II. Peccata Canonicae sunt septem, videlicet Deposito, Degradatio, Infamia, Irregularitas, Excommunicatione, Suspensio, & Interdictum. Ita Scotus loc. cit. & alii: atque patet in diversis textibus Juris Canonici in progressu citandis.

49. Deposito est privatio, perpetua Clericalis munieris, per canonican sententiam cum debita solemnitate prolatam.

50. Degradatio, quae plenum convenit cum Depositione, est privatio perpetua Clericalis munieris, & privilegii, facta post canonican sententiam, adiuncta reali actione & ceremonia per canones instituta. Additur, *qua plurimum convenit cum Depositione;* adeo ut a nonnullis pro una peccata conputetur, arg. c. Degradatio de Peccato in 6. lib. Verbalis degredatio, seu depositio, ab ordinibus: Et notat Faganus c. Qualiter, s. 2. n. 76. de Accessu. Nihilominus est notabilis differentia inter ipsas: Nam Degradatio fit actione reali, & simul includit privationem privilegii Clericalis; que duo in Depositione verbalis non habentur, prout patet ex declaratione utriusque definitio-

nis.

51. Dicitur I. In utraque data definitione, privatio perpetua Clericalis munieris. Quia tam Depositione, quam Degradatio, privata in perpetuum, ac sine fine remissionis, omnium munier Clericali; id est, omnibus Beneficiis Ecclesiasticis, necnon & licentia exercendi actum cupidoque Ordinis. Non tamen privatur quis Charakter Ordinis, quia hic est indebilis; neque potestate valide consecrandi (si fuerit Sacerdos) quia & hac

de his postulis est simpliciter impeditus; neque facultate abolendis pro mortis articulo moribundum, quia tunc nulla est reveratio Cœfum. Infuper Depositus, aut Degradatus, non liberatur ab onere recipiendi Breviarium, aut servandi perpetuum. Capitatem: ne aliquum ex suo peccato commodum reportet.

52. Dicitur II. In definitione Degradationis, & privilegii: que particula in definitione Depositus est omisita. Siquidem per Degradationem (non tam per solam Definitionem verbalem) privatum quis tum privilegio Fori, cum etiam privilegio Canonis. Privilegio quidem Fori, cum quantum ejiciatur a Foro Ecclesiastico, & traditur Foro seu Curia seculari; ita, ut deinde fit constitutus sub iurisdictione Magistratus secularis, a quo prouide, quasi esset Laius, potest capi, & incarcerari, ac juxta Leges Civiles de communis criminibus puniri: quamvis, dum Clericus degradatus, propter sua crimina traditur Curia seculari, efficaciter pro eo debet Ecclesia intercedere, ut circa mortis periculum quoad unum sententiam moderetur, cap. Novimus de Verb. signific. Privatum infuper Degradatus privilegio Canonis, ita ut eidem invictus, aut perfido, quamvis injutus, non incurrit Excommunicationem latam in persecutorum Clericorum.

53. Dicitur III. In utraque definitione, post canonicas sententiam cum debita solemnitate factam. Tum quia neutra earum infliguntur ipso jure, sed qualilibet a Jure, seu per sententiam Canonicas debet infligi. Tum quia tam ad depositionem, quam ad Degradationem, requiritur certa solemnitas a Jure praedicta, que refertur in. Degradatio de panis in 6.

54. Dicitur tandem in definitione Degradationis, adiuncta reali actione. Quia, ut habetur cit. c. Degradatio de Panis in 6. Clericus degradandus, vobis sacris induitus, & habens instrumenta illa in manibus, qua spectant ad Ordinem suum, ad Episcopum adducit debet; ab eoque ordine retrogradi (id est, incipiens ab illo vestimento, quod ultima vice in sua Ordinatione accepit, usque ad priimum, quod datur in collatione prima Tonfuræ) omnibus suis vestibus, & ornamentis facris, cum certis verbis exiuit; ac tandem capitillus raditur, vel fonderit, ne Tonfuræ, vel Clericatus vestigium in eo remaneat: & hinc peractis, Degradata

us primum traditur Curia seculari. Hec omnia, tamen non reperuntur in simplici Definitione; nam hec fit per solam sententiam in criminalibus canonice latam, neque privat omni privilegio Clericali, aut Fori. Abbas e. Tua de Pmit, ubi infuper notat, quod isthac Deposito alio nomine dicatur Degradatio verbalis. c. Degradatio, cod. in 6.

55. Quantum attinet ad Infamiam, que est tercia pena Canonica. Advertendum, quod infamia idem fit, ac privatio seu diminutio bona famae, sive, ut ali loquantur, arg. I. Cognitum si. De varie & extraord. cognitione. Infamia est lea dignitatis status, vita ac moribus reprobatorum.

56. Duplex autem committuntur afflictionis Infamia, videlicet infamia juris, & infamia facti. Nec posterior accidit, quando quis, talis aliquip perpetrat, propter quod eius bona exstinximo apud probos & honestos viros habetur, licet jure aliquo expreso non totius infamia. Infamia juris est, que ipso jure infligitur, seu decernitur in certa crimina committentes. Idque adhuc si duplicit, nempe dum velipso facto Infamia contrahitur, vel priimum per sententiam Judicis secundum iuris declarationem determinatur.

57. Queres: ob qua crimina contrahatur Infamia juris? Resp. I. Regula generalis est, Jure Canonico omnes eos confiter infames, quicunque Jure Civili habent infamiam, nisi famam Jure Civili introducatur. Canonies speciatim luctulenter. Prior pars habetur clare ex c. Omnes 6. quest. 1. ubi Hadrianus Papainquirit: Omnes vero infames se dicimus, quae leges facili infames appellant. Concordat c. Infames 6. quest. 1. ibi: Infames esse dicimus omnes, quae Ecclesiastica, vel facili leges infames pronuntiantur. Altera vero pars probatur ex cap. ult. de Secundis napris; ubi infamia Jure Civili, L. 1. c. de Secundis napris, decreta multe infra annum lucius nubenti, fuit publicata.

58. Resp. II. Quemadmodum censentur Jure canonico infames, refertur cit. c. Infames 6. quest. 1. Et sunt fures, sacrilegi, incestuosi, homicide, perjuri, raptores, malefici, benefici, adulteri, de bellis publicis fugientes, criminibus capitalibus, irretiti, le pulchrorum violantes, & alii huiusmodi ibidem enumerati. Et de talibus loquitur Reg. 87. Juris in 6. Infamibus porta non patente dignitatem.

59. Ceterum Infamia Canonica, quandoque

ora

orta est ex crimine occulto, tollitur per poenitentiam: secus, quando ortum habet ex crimen manifesto; ut post Glossam cap. ille qui, c. q. 1. notat Fagnanus in cap. Veneria, num. 37. de Cobalt. Cler. Unde Infamiam juris ex crimen manifesto subortam

DISTINCTIO II.

De Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto.

QUESTIO I.

Quid, & quotuplex sit Excommunicatio?

SUMMARIUM.

1. Excommunicatione vi nominis, quid?
2. Excommunicatione, & Anathema, an differant?
3. Datur in Ecclesia postea ferendi Excommunicationem, aliasque Censuram.
4. D. Paulus postulat excommunicandi aliquies ius suu frui.
5. Excommunicatione, quid?
6. Excommunicatione maior, & minorem.
7. Excommunicatione minor, quid?
8. Eius effectus, quis?
9. Excommunicatione maior, quid?

1. Excommunicatio juxta nominis Ethymologiam idem est, ac extra communionem separatio. Sed in proposito sumitur ipsa pro censura Ecclesiastica, per quam homo Christianus a communione Ecclesie separatur. Dicitur etiam alio nomine Anathema: nam anathema græce significat separationem aliquis a reliquo partibus, & quidem frequentius, prout iulmudo di separatio fit ab Ecclesia, tanquam aliquis excommunicandi & maledicti; prout heres, & heretici, aliqui peccatores incorrigibili, ab Ecclesia anathematizantur.

2. Interni licet Excommunicatione, & Anathema, essentialement non differant (utramque enim importat separationem aliquis ab Ecclesia communioni) differunt tamen quanto ad solemnitatem: nam excommunicatio quandoque incurrit ipso jure, quandoque

profertur per Sententiam Judicis in scriptis comprehensam: Anathema vero cum certis ceremoniis, & Debet 11. quest. 3. predictis, ad terrorem ceterorum peraguntur. Siquidem debent dictodem Presbyteri Episcopum circumfari, & lucernas ardentes in manibus tenere, quas post latam Anathematis sententiam in terram proscindunt, & pedibus concidunt: cui solemnitati aliæ quoque maledictiones, & execrationes verbales addit solent. Hinc e. Cam non ab homine, de Judic. Clericus depositum incorrigibilis primum excommunicari, dendre vero crescente contumacia Anathematis murcone ferri jubetur.

3. CONCL. I. Datur in Ecclesia Catholica postulas ferendi Excommunicationem, ac alias censuras Ecclesiasticas, Jure Divino eidem concepta. Ita omnes Catholicæ; atque definitum tum ex perpetua praxi, & sensu Ecclesie; tum ex illo generali dicto Salvatoris, Matth. 26. Et tibi dabo claves regni Cœlorum: Et quoniamque ligaveris super terram, vir ligatum & in Cœlis. Et Matt. c. 18. Die Ecclesie: si autem Ecclesiam non audieris, sit tibi scire ethnicus & publicanus.

4. Et tali potestate jam usus fuit D. Paulus Apostolus, dum 1. Corin. 5. quenamdam Satanam tradidit, hoc est, excommunicavit, seu ex conforto Fidelium ejus; prout implimet Apostolus ibidem indicat dicens: Et non magis Iudicium habuimus, ut tollatur de medio vestrum, qui hoc opus fecit. In quem locum D. Augustinus relatus e. Omnis 11. q. 3. ait: Omnis Christianus, qui a Sacerdotibus excommunicatur, Satanicus erit. Quomodo! Sic illi, qui extra Diabolus est, sic in Ecclesia Christi. Unde illi, quas tunc Apolos a Satana esse tradidit, excommunicatos a se esse demonstrat. Quinimo Scetus 4. dist. 19. q. un. De quinio, notat,